

PORANNA

wychodzi dwa razy dziennie: o godzinie 6-tej rano i o godzinie 2 popołudniu („Gazeta Wieczorna”).

Ceny prenumeraty: Abonament miesięczny we Lwowie za oba wydania gazety 2 korony. Za codzienną dwukrotną dostawę do domu dopłaca się 60 halerzy.	Z przesyłką pocztową w kraju i monarchii: miesięcznie . 2 K 50 h. z dwukrotną 3 K — h. kwartalnie . 7 „ 50 „ wysyłką . . 9 „ — „ rocznie . . 30 „ — „ pocztową . 36 „ — „ W Niemczech miesięcznie . . . . . 4 K — h W innych państwach Zw. p. miesięcznie 5 „ — „	Ceny ogłoszeń: Za wiersz jednoszpaltowy petitowy lub jego miejsce 24 hal. Nadesłane za wiersz petitowy lub jego miejsce 80 hal. Po kronice wiersz 2 kor. Nekrologia za wiersz petitowy 60 hal. — Drobne ogłoszenia po 6 hal. za wyraz, wyrazy tłustymi czcionkami liczą się powójnie. Numer pojedynczy we Lwowie 4 hal., na prowincyi 8 hal.
--	---	---

Nr. 936.

Lwów, niedziela 13. października 1912

Rok II.

W DENERWUJĄCEM OCZEKIWANIU.

Strzecha Europy i iskry z Bałkanu. — Ostateczne zabiegi dyplomacyi. — Niema nadziei! — Zwycięstwa Czarnogóry. — Pokój włosko-turecki w robocie.

Nieco zimnej krwi!

Lwów, 13. października.

(—) Decyzja na Bałkanie jeszcze nie zapadła, ogólne panuje przekonanie, że odpowiedź państw bałkańskich na krok mocarstw nastąpi jutro i będzie zredagowana w sposób, który wykluczy zgodę Turcyi a więc spowoduje ogólny pożar na Bałkanach. To są fakty, które za długo wpajano w opinię publiczną, by jeszcze teraz można się było ludzi nadzieją zażegnania zatargu. Wojna bałkańska jest nieunikniona i chyba cud tylko zdoła rozbroić pół miliona ludzi na półwyspie. Z tem Europa już się „pogodziła“.

Od dwu dni jednakże krążą uporczywe wieści, że wojna bałkańska nie da się umiejscowić i przerzuci się na północ. Wczorajsza giełda wiedeńska pod wpływem tych wersyi i nastrojów popadła w gorączkę — mnożą się i u nas objawy zaniepokojenia, bynajmniej nieuzasadnionego istotnym stanem rzeczy. Podróźni przybyli wczoraj z za kordonu opowiadają, że sensacyjne plotki wojenne są z jednej strony owocem szczucia nacjonalistycznej prasy rosyjskiej, z drugiej manewrem podłych spekulantów giełdowych. W Warszawie konjunktura finansowa stoi doskonale — o wycofywaniu pieniędzy z banków niema tam mowy. Mielśmy również sposobność rozmawiać wczoraj z przybyszami z Tomaszewskiego, którzy opowiadają, że wszystkich wysłużonych żołnierzy ze straży pogranicznych puszczono obecnie do domów.

O nastroju wśród oficjalnych kół wiedeńskich otrzymujemy zresztą następującą informację:

Wiedeń. (Tel. wł.). W tutejszych kołach politycznych, zwłaszcza zaś rządowych i finansowych nie zapatrują się na sytuację pesymistycznie odnośnie do możliwości zatargu z Rosyą. Ogólnie panuje przekonanie, że jeśli tylko Austro-Węgry istotnie przygotowują się na wszelką ewentualność i będą zdecydowane nie dopuścić do naruszenia swych interesów na Bałkanach, to sama ta pozycja wystarczy na zapewnienie pokoju. Utrzymuje się tu głębokie przekonanie, oparte na niezbitych podstawach, że Rosya oficjalna żadną miarą nie chce wojny a objawy takie, jak np. mowa Suchomlinowa (zresztą fałszywa red.),

ustawiczne ataki nacjonalistycznej prasy są jednym ze zwykłych wyrazów niejedności wewnętrznej w politycznym życiu Rosyi. Niejedności tej oficjalna Rosya w obecnych warunkach openować i pokonać nie może, ale też z drugiej strony nie poddaje się wywołanemu przez nią zaniepokojeniu.

O stanowisku zaś oficjalnej Rosyi donosi następująca depesza Agencji Petersburskiej:

Petersburg. (Pet. Ag.). W półurzędowym artykule o „baissie” na giełdzie pisze „Rossia”: Niema wcale poważnego powodu do przypuszczenia, żeby Rosya, która szczerze stara się o zlokalizowanie wydarzeń bałkańskich, zamierzała odstąpić od swej polityki pokojowej. Powodem baissy papierów giełdowych nie mogą być wypadki bałkańskie, które bynajmniej nie zagrażają gospodarczemu rozwojowi Rosyi. Baisse wyłącznie wytłumaczyć należy działaniem dobrze znanej kliki spekulantów na zniżkę, którzy w chęci wzbogacenia się kosztem publiczności zmyślają alarmujące pogłoski. Raz pojawia się nierozsądna pogłoska o mobilizacji floty czarnomoskiej, potem legenda o mobilizacji wojsk gubernii nadwiślańskich i kozaków dońskich, to znowu fantastyczna mowa ministra wojny.

Publiczność powinna raz poznać się na tej grze bez skrupułów, której ofiarą pada. Gdy do czeka się ruiny, stanie się pośmiewiskiem. — Ostrzegając publiczność przed niebezpieczeństwem, apelujemy do jej zdrowego rozsądku.

Petersburg. (Pet. Ag.). Oficjalne biuro informacyjne donosi: Rozpowszechnione na zagranicznych giełdach wiadomości o mobilizacji kozaków dońskich, jako też wiadomości rosyjskich dzienników, że minister wojny Suchomlinow wygłosił w klubie automobilowym w Petersburgu mowę wojenną, pozbawione są wszelkiej podstawy.

Szczują...

Petersburg. (Tel. wł.). Prasa tutejsza zamieszcza artykuły, prawie wyłącznie pisane w tonie bardzo wojowniczym.

„Russkoje Slovo” pisze: Naród rosyjski nie może być objęty wobec śmiertelnych walk ludów słowiańskich na Bałkanach. Jakikolwiek tamy stworzyć zechce biurokracya nasza między Rosyą a Słowianami bałkańskimi, oburzenie lu-

du rosyjskiego tamy te przerwie. Nie możemy wydać Słowian na Bałkanach na pastwę Teutonów i Otomanów.

„Utro Rossiji” wyraża nadzieję, że jeśli po zwycięstwie państw bałkańskich mapa Europy nie dozna zmian, jakich sobie te państwa życzą, przyjaciele Słowian w Europie z pewnością nie dopuszczą też do tego, aby mapa Europy zmieniła się po myśli wrogów w Słowiańszczyzny po tamtej stronie Sawy (!).

„Nowoje Wremia” pisze: Rosya dopiero wówczas powinna się zdecydować na zgodne postępowanie z Austro-Węgrami, gdy otrzyma ze strony Anglii, Niemiec i Francyi obowiązujące przyrzeczenie, iż z bronią w rękę wystąpią przeciwko temu mocarstwu, które odważy się mimo zlokalizowania wojny bałkańskiej naruszyć pokój.

Tylko „Zemszczyzna” zamieszcza artykuł, przychylny dla Austro-Węgiei.

Ostateczne promyki nadziei.

Berlin. (Tel. wł.). „Loc. Anz.” donosi z Konstantynopola: Zastępcy państw bałkańskich nie przywiązują żadnego znaczenia do zbiorowej noty mocarstw. Jeden z nich oświadczył, że „nawet, gdyby odpowiedź Porty na tę notę zadowolila mocarstwa, dla nas nie będzie ona wystarczająca. Jesteśmy już gotowi do odjazdu, który najpóźniej nastąpi w poniedziałek lub wtorek“.

Sofia. (Tel. wł.). Prezydent Sobrania Danew oświadczył, że państwa bałkańskie porozumiały się już co do tekstu noty; będzie ona dziś lub jutro wręczona zastępcom mocarstw. — Jeśli Porta nie uwzględni wyrażonych tam życzeń, utrzymanie pokoju będzie niemożliwe.

Belgrad. (Tel. wł.). Odpowiedź Bułgarii i Serbii na krok mocarstw będzie równobrzmiąca i będzie równocześnie, prawdopodobnie jutro, wręczona zastępcom mocarstw. Jako powód opóźnienia podają z kół kompetentnych trudności techniczne w telegraficznej wymianie zdań między Belgradem, Sofią a Atenami.

Odpowiedź zaznaczy, że utrzymanie pokoju zależne jest od przeprowadzenia reform w Macedonii pod gwarancją i kontrolą mocarstw, oraz państw bałkańskich. Odpowiedź ta będzie wręczona także w formie ultimatum Turcyi. Jeśli do wtorku nie nastąpi zgoda Turcyi i mocarstw na propozycje państw bałkańskich. Ser-

bia i Bułgaria rozpoczną kroki nieprzyjacielskie, bez formalnego wypowiedzenia wojny.

Konstantynopol. (TBK.) W poinformowanych kołach sądzą, że Porta przyjmie propozycje mocarstw z kilku zastrzeżeniami.

Paryż (Tel. wł.) W artykule datowanym z Berlina donosi „Temps“ że między Berlinem a Wiedniem wyłoniła się pewna różnica zdań. W Niemczech patrzą z zaniepokojeniem na obecne stanowisko Austro-Węgier i podejrzewają, że dyplomacja austro-węgierska ma odrębne tajne zamiary.

Wprawdzie z Berlina nie obawiają się odrębnej akcji ze strony Austro-Węgier, ale życzą sobie, aby niektóre wiadomości z Wiednia nie były tak niepokojące.

W dalszym ciągu zwraca się „Temps“ przeciw Anglii, której zarzuca, że strzeże ona zawsze swych ubocznych interesów.

Londyn. (Tel. wł.) „Daily Express“ donosi, że między Austro-Węgrami a Rosją podjęto znów rokowania, aby Bułgarię odwieść od wypowiedzenia wojny. Oba mocarstwa nie zezwolą pod żadnym warunkiem na oderwanie Sandżaku od Turcji.

Zwycięstwa Czarnogóry.

Zdobyte Rogane i Tusi.

Podgorica. (TBK.) Z armii południowej donoszą, że Turcy w piątek wieczorem ze swego stanowiska usiłowali wykonać atak, który jednak odparto. Przy szturmie na Rogane wpadło w ręce Czarnogórców nieuszkodzone działo Kruppaz amunicją. Przy szturmowaniu Deczicz w drugim dniu wojny padło 110 Czarnogórców, a 400 zostało zranionych.

Salonki. (TBK.) Z okolic Tusi donoszą o krwawych walkach z wojskiem czarnogórskim. Według nadeszłych tu wiadomości Turcy odparli wszędzie ataki Czarnogórców (??).

Rzym. (T. wł.) Telegram z Podgoricy donosi, że Malisorowie i Mirdyci **proklamowali króla Mikołaja swym władcą.**

Podgorica. (Urzędowo.) Na całym froncie trwała w piątek zacięta walka. Armia środkowa pod wodzą następcy tronu przypuściła szturm do ufortyfikowanej pozycji Roganu, którą zdobyto w południe. Artyleria bombardowała silnie ufortyfikowane wzgórze Vrano w dolinie Zeta. Pod wieczór piechota wysunęła się naprzód. Noc przerwała atak.

Popołudniu próbowali zaatakować naszą armię południową, która jest pod wodzą gen. Martinowicza, ale ich odparto.

Szpitala w Podgoricy przepelnione. Król dwa razy odwiedził rannych w szpitalu z księżniczką Ksenią. Dotychczas przeszło 300 jeńców wojennych przewieziono do Nikticz. Popołudniu otoczono miasto Tusi i okolice wraz z załogą i odcięto od Skutari.

Salonki. (Tel. wł.) Czarnogórcy rozpoczęli atak przeciw Mladinowacz.

Berlin. (Tel. wł.) Forteczka Nogan koło Tusi znajduje się już w ręku Czarnogórców. Komendant poddał się i jest w niewoli.

Londyn. (Tel. wł.) Donoszą tu, że Czarnogórcy obsadzili miejscowość Bielopolje (w Sandżaku).

Generał Martinowicz, zachodzący z prawego skrzydła pod Skutari, bombardował Torab koło Skutari, ale bezskutecznie.

Malisorowie na tyłach Turków.

Podgorica. (TBK.) Korespondent Reutersa donosi 11 bm. 9:20 wieczór: 600 Malisorów powstało do walki na tyłach armii tureckiej. Kilkuset z nich przybyło do Podgoricy z ładaniem broni.

Potyczki na innych granicach.

Salonki. (TBK.) Silny bułgarski oddział powstańczy, który napadł na oddział wojska tureckiego koło Kuratrze, został odparty. Wiele rodzin bułgarskich opuszcza wszystkie swe posiadłości i ucieka do Bułgarii. Przywódca po-

wstańców Czernołejew przebywa koło Melnika i stara się podburzyć Bułgarów do powstania.

W lesie koło Krasmak odbyła się potyczka z greckim oddziałem powstańców, których odparto.

Rosyjski szpital dla Serbii.

Moskwa. (TBK.) Czerwony krzyż zorganizował szpital na 200 łózek z lazaretem, który wysłany będzie do Serbii.

Serbskie harakiri.

Belgrad. (Tel. wł.) Generał Jowanowicz popełnił samobójstwo, ponieważ król powierzył dowództwo jego dywizji ks. Arsenowi.

Czy pierwsze kroki?

Sofia. (Tel. wł.) Nadeszły tu wiadomości o znacznych ruchach wojsk tureckich pod Adrianopolem. Natychmiast zebrała się na obrady rada wojenna.

Grecya solidarna.

Ateny. (TBK.) Dzienniki zaprzeczają doniesieniu „Frankfurter Ztg.“, jakoby Grecya oderwała się od entente bałkańskiej; zauważają, że Grecya nie mogłaby dla swych własnych korzyści oderwać się, ponieważ charakter entente bałkańskiej jest zupełnie bezinteresowny. Dopóki państwa bałkańskie miały zamiary zdołczy, entente była niemożliwa. Dziś wszystkie państwa przejęte są uczuciem solidarności z chrześcijańską ludnością Turcji; los tej ludności od 2 lat stał się nie do zniesienia; przyczyny wojny są natury czysto moralnej.

Sułtan do armii.

Konstantynopol. (TBK.) W proklamacyi do armii ogłasza sułtan:

Świat zna zamiłowanie Turcyi do pokoju; Turcy szanują prawa wszystkich narodów i pragną, ażeby wszystkie narody szanowały także ich prawa. Turcy nie żywią żadnych skrytych zamiarów przeciw jakiemukolwiek rządowi i domagają się, aby też inne rządy nie postępowały wobec nich nieszczerze. Turcy nie chcą zakłócać szczęścia i postępu żadnego narodu, pragną też zarazem, aby ich własnego spokoju nikt nie mącił. Mimo wielkich trudności, które kraj nasz zawsze ma do przewyciężenia, wprowadzamy o ile możliwości potrzebne reformy. Mimo to nasi mali sąsiedzi, chcąc zdobyć nasze ziemie, porozumieli się, aby wpaść w granice nasze. Utopiści w Bułgarii, Serbii, Czarnogórze i Grecyi zapomnieli o czynach bohaterskich, jakich Turcy kiedyś w tych krajach dokonali i wysyłają teraz swe wojska ku granicom Turcyi. Z tego powodu byliśmy zmuszeni mobilizować wszystkie rezerwy do obrony kraju.

W końcu w uroczystych słowach wyraża sułtan nadzieję, że wojsko spełni swój obowiązek.

*

Lwów, 13 października.

Sytuacja ściśle mówiąc wojenna, od wczoraj nie zmieniła się.

Armia czarnogórska operująca na południu zdobyła Tusi i Rogane będące kluczem do Skutari, armie innych państw bałkańskich znajdują się natomiast wciąż jeszcze w stadium koncentracji sił. Natomiast z zagrożonych granic państwa tureckiego nadchodzą wiadomości o walkach z bandami i o nieznacznych starciach granicznych.

Czarnogórcy zdobyli Berane po dwudniowych zaciętych walkach prowadzonych ze zmienianym szczęściem. Przypomnieć należy że o Berane walczone już 22 sierpnia r. Czarnogórcy zajęli wtenczas to miasto i opuścili je dopiero, gdy Dżawid basza, komendant wojsk granicznych tureckich w tych stronach, nadszedł na odsiecz z silnym oddziałem wojsk tureckich.

Wtenczas to właśnie osadzono w Berane silniejszą załogą turecką. — Dodać należy, że powiat Berane, zamieszkały przez ludność sympatyzującą z Czarnogórą jest od dawna kością niezgody między Czarnogórą a Turcją. Od roku 1852 do 1862, potem od r. 1876 do 1878 stoczono mnóstwo walk o ten obszar.

Czarnogóra nie użyła w walce o Berane znaczniejszych sił. Nasuwa się więc przypuszczenie, że przy tej akcji, tak jak przy operacjach w okolicy Podgoricy i Skutari idzie królowi Mikołajowi przede wszystkim o zajęcie tych obszarów, na które ma od dawna apetyt, a nie — jak przypuszczają niektórzy — o ważny cel strategiczny, tj. połączenie się z armią serbską.

Akcja głównej armii czarnogórskiej skierowana jest przeciw Skodrze. Jedna silniejsza kolumna operuje na północ od jeziora Skutarskiego, druga zaś, słabsza, wzdłuż brzegu południowego. Obie te kolumny następnie uderzą prawdopodobnie równocześnie z dwu stron na Skodzę, zaopatrzoną n. b. starami fortyfikacjami o małej wartości obronnej.

Twierdże Deczic, Tuzi, Szipkanic, Tarabos, o których mówią pompacyjnie depesze, nie są niczem innym, jak kilkowiekowymi fortami nadgranicznymi. Nie posiadają one żadnej prawie możliwości oporu wobec dzisiejszych dział choćby tylko polowych. Fortyfikacje te służą głównie tylko jako koszary dla oddziałów granicznych.

Z powodu obszernych bagien i trzęsawisk na północnym brzegu jeziora armia czarnogórska nie może skierować się wprost na Skodzę i jest zmuszona ją obejść podnóżem Alp albańskich, co jej zabierze mniej więcej dwa dni marszu.

Tymczasem Essad basza niewątpliwie wyruszył już ze Skodry przeciw Czarnogórcom i będzie ich oczekiwał w należycie urządzonej silnej pozycji polowej. Niebawem więc przyjdą zapewne wieści o znacznieszem starciu Turków z Czarnogórcami.

Skutari jest siedzibą 24 dywizyi nizamów, składającej się z 3 pułków piechoty, każdy po 3 bataliony i 1 kompanii karabinów maszynowych. Większość jednak tych wojsk jest rozprószona wzdłuż granicy, tak że obecna załoga może liczyć tylko około 3000 ludzi. Essad basza nadszedł właśnie z oddziałem 2500 ludzi, odsiecz zaś nadsięgająca z Prizren przez wąwóz Selcze czyli Szalczi (90 km. od Skodry) liczyć może około 12.000 ludzi.

Razem więc Essad basza dysponować będzie siłą około 18.000 żołnierzy regularnych, do których przyłączą się niewątpliwie liczne oddziały Albańczyków. W każdym razie Czarnogóra ma przewagę, mogąc użyć na tym punkcie około 30 tysięcy wojska.

Turcy bronili się wszędzie dotąd nawet przeciw znacznej przemocy z wielką dzielnością i zaciętością. Straty Czarnogórców są też stosunkowo wielkie, zwłaszcza w oficerach.

Dodać wreszcie wypada, że okręt pasażerski „Skutari“, ostrzeliwany przez Czarnogórców przed dwoma dniami u ujścia Bojany nie jest już dawno własnością Lloydau austriackiego, który go sprzedał, lecz kursuje pod flagą turecką.

Nadzwyczajne kredyty wojskowe przed komisją wojskową delegaoyi austr.

Wiedeń. (TBK.) W komisji wojskowej delegacyi austriackiej minister wojny Auffenberg przemawiając za nowymi kredytami wojskowymi oświadczył, że chodzi o kredyt na wyposażenie armii, a nie o kredyt na zbrojenie się. Jest konieczne, aby armia wkrótce była w takim stanie, żebyśmy mogli w danym razie w poważny sposób przestrzedz naszym koniecznych interesów. Państwa, rozporządzające najsilniejszą armią, mają najlepsze stosunki handlowe.

Niema wątpliwości, że mogą nastąpić chwile, które nas zmuszą do skupienia sił zbrojnych, a byłoby rzeczą godną potępienia, gdyby chciano czekać dopiero chwili skrajnej potrzeby. Wtedy skupienie sił możeby nie wystarczyło lub może wystarczyłoby tylko na przedłużenie oporu, a nie na odniesienie potrzebnych zwycięstw. Skupienie sił musi nastąpić teraz, celem gruntownego, uczciwego przygotowania się na wszelką możliwość i ewentualność.

Hr. Skarbek wywodził, że Polacy zawsze głosowali za wszystkimi żądaniami wojska i marynarki, zarówno ze względów politycznych, jak rzeczowych, w tem przypuszczeniu, że państwo uwzględni życzenia ich co do narodowego rozwoju w zupełności.

Obecnie przychodzi rząd z zupełnie nowym żądaniem 150 milionów. Dla Polaków wyłania się poważne pytanie, czy mimo tradycyjnego stanowiska, możemy głosować za tym nowym ciężarem. Koniecznie należy wynaleźć sposób, aby pokój zapewnić bez dalszych zbrojeń. Mowca wskazuje na obecne położenie na targu pieniężnym, na niski stan renty, zastój zupełny w handlu i przemyśle. Galicya wychodzi na tem najgorzej, ponieważ z wydatku 151-milionowego tylko kraje zachodnie mają korzyść.

Galicya tych sum nie otrzymuje, ponieważ nie ma dość wielkiego przemysłu i musi ponosić ogromne ofiary bez korzyści ekonomicznych.

Rządowi nie wolno tak, jak dotychczas to czynił, wstrzymywać wszelkich wielkich inwestycji, musi pamiętać, że są także konieczności ludowe, które pod każdym warunkiem muszą być uwzględnione.

Mowca stawia pytanie, czy nie byłoby wskazane, aby wszystkie będące do dyspozycji środki zostały zużyte tylko na rozwój armii lądowej, bo na rywalizację na morzu nas nie stać.

Komendant marynarki admirał Montecuccoli uzasadniał konieczność kredytu na narynarkę.

Minister skarbu Zaleski stwierdza, że nowe obciążenie, jakie z przedłożenia rządu wspólnego wyniknie, osiągnie sumę 151 milionów. Na rok 1913 trzeba liczyć się z faktycznym obciążeniem 51·9 mil. Mowca zamierza więc prosić Izbę o upoważnienie do zaciągnięcia pożyczki w sumie okragło 52 mil., a w budżecie na rok 1913 znajdzie się tylko pokrycie oprocentowania, które nieznacznie przewyższy kwotę 2 milionów koron.

W głosowaniu o ba kredyty przyjęto.

Cercle delegacyjny.

Wiedeń. (Tel. wł.) Wczoraj odbył się u cesarza pierwszy obiad delegacyjny. Z Polaków przybyli pp.: Korytowski, German, Biały, Kozłowski i Skarbek.

Cesarz rozmawiał dłuższą chwilę z del. Kozłowskim o zmarłym ś. p. hr. Badenim, o którym powiedział:

— Był to wybitny człowiek o nadzwyczajnej energii. Nie myślałem, że tak prędko go choroba położy. Niedawno był u mnie na posłuchaniu, był wówczas wprawdzie chory, ale jeszcze bardzo rzeźki.

Rokowania pokojowe trwają!

Berlin. (Tel. wł.). „Voss. Ztg.“ donosi, że w rokowaniach pokojowych włosko-tureckich zgodzono się na główne punkty pokojowe, różnice poglądów dotyczą już tylko rzeczy nieistotnych.

Konstantynopol. (TBK). Słychać, że trudności w rokowaniach pokojowych turecko-włoskich dotyczą sprawy odszkodowania pieniężnego.

Sejmowa reforma wyborcza.

Rada naczelna stronnictwa ludowego.

Rzeszów. (Tel. wł.) Wczoraj odbyły się tu obrady delegatów i rady naczelnej polskiego stronnictwa ludowego. Nastrój zgromadzenia był bardzo wojowniczy. Delegaci powiatowi dali wyraz rozgoryczeniu ludzi z powodu przewlekania reformy wyborczej. Posłowie Lasocki i Stefczyk starali się uspokajająco podziać, atoli nie udało się im to w zupełności. Jako jedyne wyjście znalazł p. Stapiński uchwalenie 3-miesięcznego moratorium, celem sfinalizowania reformy wyborczej. P. Stapiński zapewnił pod osobistą odpowiedzialnością, że dalsza zwłoka nie jest dopuszczalna. Rezolucja uchwalona w tej sprawie na wniosek prezesa Stapińskiego brzmi:

Ostateczny termin dla przeprowadzenia definitywnego sprawy reformy wyborczej oznacza się do 31 stycznia 1913. Jeżeli do tego czasu reforma wyborcza nie będzie przez Sejm uchwalona, poleca się zarządowi stronnictwa zwołanie kongresu celem proklamowania walki o powszechne, równe, bezpośrednie i tajne prawo wyborcze.

Długą dyskusję spowodowało stanowisko posłów konserwatywnych odnośnie do spraw

reformy gminnej. Dano wyraz zapatrywaniu, że tylko wtedy można będzie mówić o reformie ustawy gminnej, jeżeli obszary dworskie będą zobowiązane do równomiernych świadczeń finansowych na rzecz administracji gminy.

Uchwalono w tym kierunku rezolucje pp. Witosa i Stefczyka.

Wreszcie na wniosek p. Średniewskiego uchwalono rezolucję, aprobującą dotychczasowe stanowisko Stapińskiego. Rada naczelna pol. stron. ludowego wyraża zapatrywanie, że taktykę prezesa Stapińskiego tak w polityce na terenie wiedeńskim, jak i w kraju, była trafna, celowa i zgodna ze wskazówkami władz naczelnych pol. str. lud. Zarazem wyraża Rada nacz. pol. str. lud. uznanie i podziękowanie za męską i dzielną obronę praw ludu polskiego w pertraktacjach o sejmową reformę wyborczą i w oczekiwaniu dalszych wytrwałych i skutecznych w tym kierunku zabiegów, zatwierdza zajęte przez ten stanowisko w tej sprawie.

† STANISŁAW hr. BADENI.

Pogrzeb.

Radziechów. (TBK.) Przeniesienie zwłok śp. hr. Badeniego do kościoła odbędzie się w poniedziałek o 3 popołudniu a pogrzeb w Radziechowie we wtorek o godzinie 11 przedpołudniem.

Z powodu zgonu śp. St. hr. Badeniego odbył się wczoraj o g. 4 popoł. pod przewodnictwem marszałka krajowego Adama hr. Gołuchowskiego nadzwyczajne posiedzenie Wydziału krajowego, na którym uchwalono: 1) Przesłać rodzinie pismo kondolencyjne. 2) Złożyć u zwłok srebrny wieniec z napisem: „Stanisławowi Badeniemu, marszałkowi krajowemu w latach 1895—1901 i 1903—1912. Imieniem kraju Wydział krajowy, 1912“. 3) Rozesłać karty pośmiertne z zaproszeniem na pogrzeb do wszystkich posłów na sejm krajowy i do galicyjskich posłów do Rady państwa, tudzież do wszystkich reprezentantów powiatowych i reprezentacji większych miast w kraju. 4) Wziąć w obrzędzie pogrzebowym udział „in corpore“ z marszałkiem kraju na czele. Marszałek przemówi u trumny imieniem kraju.

Cesarz posłał na ręce namiestnika następujący telegram:

„Bolesnie dotknięty zgonem byłego marszałka krajowego hr. Badeniego, daję wyraz mojemu żalowi i mojemu szczeremu współczuciu z powodu ciężkiej straty, którą poniósł kraj w zmarłym, którego znakomita patryotyczna działalność zapewnia mu moją wdzięczną pamięć. Zarazem upraszam Pana, ażebyś rodzinie zmarłego oznajmił wyrazy mojego szczerego współczucia. Franciszek Józef.“

Według telegramu, który p. namiestnik otrzymał z kancelaryi gabinetowej, starszy mistrz ceremonii, br. Chołoniewski, przybędzie w zastępstwie cesarza na pogrzeb ś. p. Badeniego.

Z okazji pogrzebu ś. p. Stanisława hr. Badeniego zaprowadza Dyrekcya kolei państw. we Lwowie dla uczestników pogrzebu we wtorek 15 b. m. nadzw. pociąg os. do Radziechowa i z powrotem za opłatą zwykłych biletów.

Odjazd: ze Lwowa gł. dworzec o 7 rano, z Podzamcza o 7·30. Przyjazd do Radziechowa 10·25 przed połudn. — Odjazd z Radziechowa o 3·20 po poł. Przyjazd do Lwowa gł. dworzec 6·51 wieczór.

KRONIKA.

Kalendarzyk:

Dziś 13 października (niedziela): rz.-kat. Wincentego kadł. — Gr.-kat. Hrehorya.
Wschód słońca o g. 5·43 r., zachód słońca o g. 4·38 po południu.

Prognoza na dziś:

Galicya wschodnia i zachodnia: Pogodnie, miejscami mgła spada; niepewnie, zimno, lokalny mierny wiatr.

Repertuar Teatru miejskiego we Lwowie

Niedziela 13 b. m. o godz. pół do 4-ej po południu „Hrabia Luksemburg“.

Niedziela 13 b. m. o godz. pół do 8-ej wieczorem „W gołębniku“.

Teatr lud. im. Słowackiego:

W niedzielę 13. b. m. „Matżeństwo na próbę“, sztuka z życia mieszczańskiego w 3 akt. ze śpiewami i tańcami.

Posiedzenia i zgromadzenia:

Ogólny Zjazd urzędników prywatnych w ratuszu o godz. 9 rano.

Uroczystości i obchody:

Poświęcenie bursy dla dziewcząt im. Felicji z Wasilewskich Boberskiej przy ul. Poniatowskiego o g. 11 r.

Otwarcie gniazda Sokoła na Lewandówce; zbiórka o g. 6 rano w gm. Sokoła II. ul. Szeptyckich 74.

Uroczysty wieczór Kościuszkowski w Tow. im. Tad. Kościuszki, ul. Sykstuska l. 56 a. rano nabożeństwo w katedrze o g. 9.

Wieczorki:

Wieczór lit.-art. Koła dram. im. J. Kilińskiego w sali Sokoła-Macierzy, pocz. o godz. 7.

Zebrań towarzyskie z pogadanką w „Wyzwoleniu“ ul. Kochanowskiego 4, pocz. o g. 7. w.

Zabawę taneczną urządziła Kołko zabawowe druk. lwowskich dziś 13 b. m., od godz. 4-ej popoł. do godz. 9-ej wiecz. w własnych salach ul. Piekarska 18. Wstęp dla panów 1 kor., dla pań 60 hal. Wstęp za zaproszeniami.

Z żałobnej karty. Ludwik Plohn, były właściciel biura dzienników zmarł onegdaj, przeżywszy lat 70. Obrzęd pogrzebowy odbędzie się dziś o godz. 3-ciej po południu z domu żałoby ul. Karola Ludwika l. 5.

Katolickie biuro pośrednictwa pracy rozpoczęło już swoją działalność i dostarcza na żądanie wszelką służbę domową, dozorców domów, robotników fabrycznych, terminatorów itp. Zgłaszać się należy do sekretaryatu katolickiego we Lwowie, Dom katolicki, ul. Gródecka, 2 B. telefon nr. 1.050.

Ambulatoryum kliniczne, położnicze i chorób kolecychnych prof. dr. Marsa zostało otwarte dnia 12 bm.

Otwarcie wystawy rybackiej. Wczoraj w południe w pałacu sztuki na placu powystawowym odbyło się uroczyste otwarcie wystawy rybackiej urządzonej przez Tow. gospodarcze. Wystawę otworzył prezes wystawy Adolf br. Brunicki przemówieniem, w którym przedstawił cel, dla którego wystawę urządzono, oraz wskazał na korzyści jakie kraj może osiągnąć, gdy gospodarstwo rybne się podniesie. Prezydent Neumann wyraził radość, że pierwszą wielką wystawę rybacką urządzono we Lwowie. W imieniu gal. Tow. gospodarczego przemówił p. Lisowiecki. Na uroczystość otwarcia przybyli: marszałek br. Gołuchowski, prezydent Neumann, zastępca namiestnika radca Szeligowski, Andrzej ks. Lubomirski, posłowie Diamand i Klemensiewicz, rektor uniwersytetu dr. Beck z gronem profesorów, reprezentanci politechniki, rektor akademii weterynaryj dr. Królikowski z gronem profesorów, prof. Nowak z Krakowa, jako reprezentant tamtejszego Tow. rolniczego i Tow. rybackiego, p. Popowski jako reprezentant warszawskiego Tow. rolniczego, dr. Bronisław Dułęba, reprezentant Kółek rolniczych, reprezentanci gal. Tow. gospodarskiego, szkoły lasowej i t. d. Gości po wystawie oprowadzał prezes br. Brunicki i prof. Nussbaum. Akwaria mieszczą się w efektownie urządzonych grotach, po obu stronach pawilonu.

W poniedziałek rozpoczynają się odczyty z dziedziny rybołówstwa w pałacu sztuki, w specjalnie na ten cel urządzonej sali.

Pożar w Krzywczycach wybuchł dziś o godz. wpół do 4 nad ranem.

Kobierce „Habsburg“. Fabryka kobierców c. i k. dostawcy nadwornego i kameralnego S. Scheina w Zdirec (w Czechach) wyrabia nowy gatunek kobierców t. zw. kobierce „Habsburg“, które deseniem swoim znakomicie naśladują piękne prawdziwe perskie kobierce, zaś pod względem higienicznym i co do trwałości przewyższają wszelkie dotychczasowe tego rodzaju wyroby. Pomimo tych zalet wcale nie są drogie. Na razie wyrabia się je w następujących wiel-

kościach: 165 × 200 cm. po 21 K, 200 × 300 cm. po 39 K, 250 × 350 cm. po 63 K, i 350 × 450 cm. 114 K za sztukę. Firma S. Schein wyrabia także w tym gatunku nader trwałe chodniki, które kosztują za metr bieżący o szerokości 70 cm. tylko K 5⁵⁰, 90 cm. K 7, i 130 cm. tylko K 9.— Kobierce „Habsburg” są najstosowniejsze do willi, mieszkań letnich, pokojów dziecińczych, wogóle do ubikacji często i licznie uczęszczanych. Nabywać je można we Filii lwowskiej powyższej Armii, przy ul. Hetmańskiej 12.

Szkice i próbki, jakoteż najnowszy katalog wprost z centrali wiedeńskiej I. Bauernmarkt 10, 12, 14, darmo i opłatnie. 3754

NADESLANE.

Hygienicznie urządzone, nagrodzony złotym medalem Salon fryzjarski dla Pań E. Schwartz, Lwów, Boimów 4 wykonuje: mycie głowy elektrycznymi aparatami, ondulowanie. Przyjmuje się wszelkie roboty perukarskie. Wysyłam panny do czesania do domów miesięcznie. **ONDULOWANIE.** 3677

Dr. JANA REGIECA

Zakład ortopedyi, masażu i gimnastyki leczniczej 3739 szwajcarskiej

ul. SYKSTUSKA I. 40.

Już przybył
KARLSBADZKI KWARTET
Bracia Leitinger i Gröger do kawiarni „Sztuka” 3760

Podziękowanie.

Składamy na tej drodze gorące podziękowania nie wszystkim, którzy w czasie ciężkiej choroby Męża i Ojca, tudzież przez udział w pogrzebie lub w inny sposób okazali nam żywe współczucie. Dziękujemy więc gorąco Najprzew. ks. Biskupowi Fischetowi, JW. Panu Prezydentowi Józefowi Neumanowi, JW. Panom Wiceprez. dr. Rutowskiemu i dr. Stahlowi, JW. Panom dyrektorowi Tomickiemu, Chrzanowskiemu, nadradcy Ancowi, radcy Czarukowi, ks. kanonikowi Olendrowi, Szan. Towarzystwu nauczycieli szkół wyższych i wszystkim kolegom, przyjaciółom, krewnym i znajomym Męża i Ojca naszego.

Stefania z Niewiadomskich Baławeldrowa z rodziną.

W nowo wybudowanym Domu ludowym w Przemysłu, w centrum miasta, jest nader piękny lokal restauracyjny do wynajęcia. Do restauracji należy precyzyjnie położony ogród restauracyjny, przytykający do głównej ulicy. W Domu ludowym mieści się teatr, największy w Przemysłu. Czas najmu rozpoczyna się z dniem 15 listopada. Oferty wnosić należy najdalej do 20 października na ręce p. Józefa Siegmanna w Przemysłu (Dom ludowy). 3736

Zivnostenská Banka

Filia we Lwowie — ul. 3-go Maja I. 2

Kapitał akcyjny i fundusze rezerwowe przeszło K. 100.000.000.

Oprocentowujemy

wkładki na książeczki po 4¹/₄ proc. a wkładki na rachunek bieżący według umowy. Z książeczek wypłacamy do K 5000 dziennie bez wypowiedzenia. — Polecamy nasz

KANTOR WYMIANY

i przeprowadzamy wszelkie transakcje finansowe z Ameryką bardzo szybko i korzystnie. 3687

HELIOS Kinoteatr artyst.

ul. Gródecka 2.

Przedstawienia codziennie od godz. 4-ej do 10-ej.

Ceny miejsc: 30 h., 50 h. i 1 K.

DZISIEJSZY PROGRAM: 3724

1. Na błędnej drodze. Sztuka z życia. 2. Dziennik Gaimon. Najnowsze aktualności. 3. Na mylnym śladzie. Humoreska. 4. Życie za wolność. Dramat amerykański. 5. Podstępny bokser. Farsa. 6. Wodospady w Norwegii. Z natury. 7. Frycek broni Julki. Obraz pięknie kolorowany.

Adwokat Dr. Edward Stenzel

otworzył kancelaryę we Lwowie, ul. Sokoła 3. 3435

USTREDNI BANKA CESHKYCH SPORITELN

Filia we Lwowie, ul. Halicka 21

oprocentowuje wkładki na książeczki i rachunek bieżący po 3626

4¹/₄ — 4¹/₂ 0

Kwoty do K. 5.000.— dziennie wypłaca bez wypowiedzenia.

Przekazy zagraniczne, szczególnie na Amerykę, Czeki. — Akredytywy. — Inkassa.

WADYA I KAUCYE.

Godziny urzędowe od 8 r. do 7 w. bez przerwy.

Depesze „Ekonomisty”.

„Czarna sobota” na giełdzie.

Wiedeń. (Tel. wł.) Giełda wczoraj przeżyła prawdziwie „czarną sobotę”. Przez cały czas panował silny popłoch i zupełna dezorientacja, masowe zlecenia sprzedaży przy pełnym braku popytu spowodowały gwałtowną zniżkę kursów, jakiej dawno już nie notowano. Już przy otwarciu tendencja była bardzo słaba z powodu niepomyślnych wiadomości co do rokowań pokojowych wosko-tureckich, niepokojąco, a nawet alarmująco podziały fałszywe i widocznie rozmyślnie pogłoski o mobilizacji w Austrii oraz wieści z Bałkanu. Niektórych kursów nie można było nawet ustalić. Popłoch zwiększył się po otrzymaniu wiadomości o derucie i panice w Budapeszcie tak, że nawet uspokajające oświadczenia komisarza giełdowego w Wiedniu oraz Lukacsa na giełdzie budapeszteńskiej nie powstrzymały już deruty i dezorientacji, tem bardziej, że z zagranicznych giełd przyszły złe wiadomości. Koniec giełdy był też zupełnie słaby.

Dopiero po oficjalnem zamknięciu giełdy sytuacja się znacznie poprawiła i wszystkie kursy poszły znacznie w górę, a to z powodu wiadomości o bardzo silnej tendencji giełdy londyńskiej. Na całej linii nastąpiło też ogólne uspokojenie.

Wiedeń. (TBK.) Komisarz giełdowy złożył wczoraj następujące oświadczenie: Na podstawie otrzymanych właśnie informacji stwierdzam, że polityczne położenie nie pogorszyło się, wszelkie daleko idące obawy są bezpodstawne. Pogłoski o mobilizacji jednego korpusu armii austr. są nieprawdziwe.

Popłoch w Budapeszcie.

Budapeszt. (TBK.) Na początku giełdy usposobienie było bardzo wzburzone. Kredyty węg. rozpoczęły kursem 784, a dopiero wskutek interwencji banków podniosły się na 790. Szef firmy „Kraus-Bettelheim”, Szymon Kraus, kupił 5 tysięcy sztuk akcji tramwajowych po 660 K. Zarazem zawiadomił Kraus, że prezy-

dent ministrów upoważnił go, jako szefa towarzystwa handlarzy efektami, telegraficznie do złożenia następującego oświadczenia: „Jest zupełnie wykluczone, ażeby austro-węgierska monarchia chciała się włączyć w wojnę. Akcyę w sprawie przedłożenia o kredytach dodatkowych zrozumiano mylnie. Rząd wniósł to przedłożenie ze względu na odległą przyszłość”. Po tem oświadczeniu i skutkiem interwencji banków nastąpiło pewne uspokojenie. Rima notowano 703. Eskont 502.

Giełdy zagraniczne.

Berlin. (TBK.) Giełda rozpoczęła się silną podażą, usposobienie było słabe. Ustalenie kursów okazało się niemożliwe.

Sprawozdania giełdowe i towarowe.

Spirytus.

Wiedeń 12 października 1912 (telefon własny). Za towar kontyngentowany z dostawą narychmiastową za 100 Hl. płacono 50— do 57—. Gotówką — i — Tendencja: bez zmiany.

Zboże.

Budapeszt dnia 12 października 1912.

Pszenica na październik 11.70—11.71. Pszenica na kwiecień 1913 12.32—12.33. Żyto na październik 10.90 do 10.91, Żyto na kwiecień 10.93—10.94. Owies na październik 12.17 do 12.18. Owies na kwiecień 11.75—11.76. Kukurudza na wrzesień 11.13—00, kukurudza na maj — do —. Rżepak na sierpień 8.35 do 8.36.

Oferty: mierne.

Chęć kupna: mierna.

Usposobienie: dobre.

Pogoda: pięknie.

Ropa.

Ceny ropy targu lwowskiego z dnia 12 października 1912. Wszystkie za 100 kg. netto.

Sprawozdanie zaprzysiężonego sennala Alfonsa Gostkowskiego, Lwów Pasaż Hausmana I. 1, tel. Nr. 1059. Ceny podane w halerczach za 100 kg. loco cysterna, stacya Borysław, zamknięcie notowań godz 5 popoł.

Waluta (termin dostawy):

15 października	548—549
31 października	551—552
31 listopada	557—558
listopad-grudzień-styczeń	564—565
grudzień-styczeń-luty	571—572
rok 1913	580—590

Tendencja: Usposobienie cokolwiek słabsze, jak wczoraj; na ogół jednak silne, transakcyj jednak niewiele zawarto.

Zamknięcie giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń, dnia 12 października 1912.

Dziś o godz. 2:30 popołudniu notowano.

Akcyje austr. Zakładu kredyt. 598.—, Akcyje węg. skiego Zakładu kredyt. 781.—, Akcyje Anglobanku 310.—, Akcyje Unionbanku 570.—, Akcyje Länderbanku 469.—, Akcyje Bankverein 495.00, Akcyje Bodenkredit 1155.—, Akcyje galic. Banku hip. —, Akcyje Praskiego Banku kredytowego —, Akcyje kolei państwowych 668.—, Akcyje kolei południowej 99.—, Akcyje kolei p. 4680-4720, Akcyje kolei czerniowieckiej. —, Akcyje Alpiny 946.—, Akcyje Rima Muranyi 679.00, Akcyje Prag. Fowarz. zel. 400.—, Akcyje Fabryki broni 956.—, Akcyje tureckiej tytoniowej 270.—, Akcyje gal. Karpackiego Tow. naft. 695.—, Oblig. węg. indemniz. —, Renta majowa 33.40, Renta kor. austr. 83.40, Renta kor. węg. 83.—, 55 l. list. Tow. kred. z emsk. 85.20, 4-proc. listy Banku hipot. 89.50, 4 pół proc. l. Banku hip. 96.00, 5-proc. list. Banku hipot. 110.—, 4 proc. listy banku kraj 88.50, 4 i pół proc. 3. st. 96.75, 4-proc. gal. Oblig. prop. 96.50, 4-proc. gal. pożyczka kraj. z r. 1896 85.25, 4-proc. pożyczka m. Lwowa 91.25, 4-proc. pożyczka m. Krakowa 85.25, Losy tur. 207.—, Marki 1.790, Ruble 2.475, 5-proc. renta rosyjska 1313 r. —, Akcyje Skoda 690.— Galic. Bank kred. 97.00—98.00, Powsz. Bank depozytowy —, Nowa rata k. austr.

Usposobienie bardzo słabe z powodu sprzedaży, mimo uspokajającego oświadczenia komisarza giełdowego.

„REKORD” LWÓW

Trybunalska 14.
Telefon 2026-IV.

Pierwsza koncesjonowana

— Pachowa szkoła szybkiego pisania na maszynie —

rozpoczyna nowe kursy na podstawie zatwierdzonego przez c. k. Radę szkolną krajową planu nauki. Wpisy codziennie od godziny 9—1 i od 3—8.

Koncesjonowane biuro

— szybkiego przepisywania i powielania pism —

sporządza czystopisy i odpisy wszelkiego rodzaju pism, dokumentów, kosztorysów itp. Gwarancja za dyskrecyę i bezbłądne wykonanie.

Zlecenia wykonuje się na żądanie także porą nocną. Pisanie na godziny w prywatnych kancelaryach. Sprzedaż amerykańskich maszyn do pisania najlepszych systemów, jakoteż wszelkich przyborów do maszyn. 3443

MICHAŁ KWIŚCINSKI.

Pismem kieruje KOMITET REDAKCYJNY. Redaktor naczelny: Dr. ROGER BATTAGLIA. Odpowiedzialny redaktor: JERZY KONARSKI. Wydawca: Spółka Wydawnicza „Gazety Wieczorne!”. Drukiem Spółki Drukarskiej „Prasa” ul. Sokoła I. 1.